(включаючи порядок амортизації активів банку, створення та використання резервів); політика банку щодо роботи з цінними паперами (як придбаними, так і емітованими); процедури вивірки та контролю (операцій, звітності тощо); порядок реєстрації договорів; інші документи та рішення, необхідні для організації бухгалтерського обліку.

Висновки. Таким чином, раціональне налагодження облікового процесу в банку забезпечується розробленою обліковою політикою. У банках положення про облікову політику затверджується наказом керівника банку до початку нового календарного року і вона є обов'язковою до виконання. Внесення змін до облікової політики не допускається, тільки у випадку істотних змін у діяльності банку або правовій базі, і ці зміни відображаються в пояснювальній записці до річного звіту банку. Основними складовими облікової політики є: характеристика синтетичного та аналітичного обліку, правила документування та документообороту, порядок контролю, правила здійснення банківських операцій та методика відображення їх в обліку.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-III від 07 груд. 2000 р. (із змінами). [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : http://www.rada.gov.ua.

2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16 лип. 1999 р. (із змінами). [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : http://www.rada.gov.ua.

3. Кузьмінська О. Е., Кириленко В. Б. Організація обліку в банках : навч.-метод. посібник [для самост. вивч. дисц.] / О. Е. Кузьмінська, В. Б. Кириленко. – К. : КНЕУ, 2002. – 282 с.

4. Лобозинська С. М. Облік і аудит у банку : [навчальний посібник] / С. М. Лобозинська ; за ред. С. К. Реверчука. – К. : Знання, 2007. – 630 с.

5. Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України, затверджене Постановою Правління НБУ № 566 від 30 груд. 1998 р. (із змінами). [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : http://www.rada.gov.ua.

6. Положення про організацію операційної діяльності в банках України, затверджене Постановою Правління НБУ № 254 від 18 черв. 2003 р. (із змінами). [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : http://www.rada.gov.ua.

Рецензент – д.е.н., професор Плаксієнко В. Я.

УДК 633:631:153.7

СИСТЕМИ ТЕХНОЛОГІЙ У РОСЛИННИЦТВІ ТА НАПРЯМИ ЇХ ЕФЕКТИВНОГО ОНОВЛЕННЯ

Тютюнник М.Г., к.с.-г.н., професор
Полтавська державна аграрна академія

У статті розглядаються напрями ефективного оновлення техніко-технологічної бази аграрних підприємств. За результатами дослідження розроблено пропозиції щодо удосконалення техніко-технологічного розвитку виробництва в аграрних підприємствах.

The article examines trends of updating technical and technological base of agricultural enterprises. The study results propose the improvement of technical and technological development in agricultural enterprises.

Постановка проблеми. Сучасний рівень виробництва вкладає новий зміст у поняття технології, як науки про найбільш економічні способи і процеси виробництва продукції, сировини та матеріалів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему розвитку технологій та їх систем у аграрному секторі економіки досліджували Саблук П.Т., Білоусько Я.К., Остапчук М.В., Рибак А.І., Мазоренко Т.І., Мазнєв Г. С., Кононенко М.П., Тютюнник М.Г. та інші.

Постановка завдання. Метою статті є вивчення технологій та їх систем у галузі рослинництва та запропонувати напрями ефективного оновлення техніко-технологічної бази аграрних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року передбачають техніко-технологічну модернізацію агропромислового виробництва шляхом формування ефективних систем технологій та створення передумов для їх впровадження на основі інноваційної моделі розвитку галузей.

Теоретичною основою кожної системи технологій є закони агрономії, творче використання яких в умовах виробництва забезпечує високу економічну ефективність кожної ланки і системи в цілому.

Аналізуючи та обґрунтовуючи напрями оновлення розвитку технологій, неможливо обминути увагою фактор винятковості, нестандартності їх застосування. Справа у тому, що технології виробництва продукції різняться залежно від галузей, мають певні особливості, які їх суттєво відрізняють. Технології персоніфіковані, оскільки розробляються для певних зон чи природно-економічних умов, а їх застосування включає елементи творчості.

Сучасна технологічна система повинна створювати оптимальні умови для вирощування сільськогосподарських культур на всіх етапах їх росту і розвитку: розміщення посівів після попередників, передбачених сівозміною; вирощування високоврожайних сортів і гібридів з високою якістю продукції; оптимальне забезпечення рослин елементами живлення, інтегровану систему захисту рослин від бур'янів, шкідників та хвороб, виконання технологічних прийомів, спрямованих на захист грунтів від ерозії, нагромадження вологи, створення сприятливих умов для розвитку сільськогосподарських культур [2].

Новітні технологічні системи передбачають широке застосування досягнень науки і техніки – хімізації, селекції, меліорації, комплексної механізації, енерго-, ресурсозберігаючих та екологічно чистих технологій, що забезпечують отримання сталих, високих і якісних урожаїв сільськогосподарських культур.

Визначальними напрямами розвитку технологій у галузі рослинництва має бути розробка і впровадження ресурсозберігаючих та екологоохоронних технологій. Енергоємність виробництва сільськогосподарської продукції в Україні у 2 – 3 рази вища, ніж у розвинутих країнах, а питома вага енергоресурсів у структурі витрат висока і складає 25 – 30 %. Такий стан енергоємності виробництва не може забезпечити високу конкурентоспроможність продукції на вітчизняному та світовому ринках. Основною причиною перевитрат енергоресурсів є те, що сучасні технології не зорієнтовані на енергозбереження.

В Полтавській області впроваджуються енерго- та ресурсозберігаючі

технології на площі 890 тис. га, що забезпечило економію дизельного пального 9,8 тис. тонн. При цьому зменшилися витрати пального на 1 га посіву сільськогосподарських культур. За рівнем урожайності і, зокрема зернових культур, область займає провідне місце в Україні.

Ресурсозберігаючі технології, як правило, забезпечують прибутковість виробництва. У цьому зв'язку заслуговує на увагу система "No - Till" як економічна модель рослинництва. При її розробці спеціалісти корпорації «Агро-Союз» Синельниківського району Дніпропетровської області взяли за основу енергозберігаючу технологію нульового обробітку ґрунту та зосередились на оптимізації виробничих процесів, зробили рослинництво управлінським, прогнозованим та економічно ефективним. Важливо зауважити, що світові лідери виробництва зерна США, Канада, Австралія, Німеччина, Франція уже більше 20 років працюють за технологією "No - Till".

Корпорація «Агро-Союз» використовує рідкі добрива, які є більш економічними. По-перше, вартість діючої речовини менша, а по-друге, у такому вигляді добрива краще усмоктує грунт і вони стають більш доступними для рослин. Посівний комплекс "HORSCH - Агро-Союз" вносить добрива безпосередньо під кореневу систему, а не розкидає їх по полю. Під культуру використовують 58% площі поля, а міжряддя складають лише 42%, звідси видно, економія добрив майже 30% порівняно з традиційним його розкиданням по полю.

У господарстві уже перейшли на потужну техніку: трактори - до 500 к.с, культиватори до 18 м, сівалки -18 м, жатки - 11 м.

Переваги сучасної техніки полягають в тому, що вона є універсальною і може виконувати одночасно кілька операцій. Наприклад, посівний комплекс виконує за один прохід 3 операції: сіє, вносить добрива, коткує посів.

Правильне планування навантаження на техніку дозволило підприємству використати для обробітку більше 7000 га один широкозахватний посівний комплекс «HORSCH - Агро-Союз».

Застосування ресурсозберігаючих технологій у корпорації «Агро-Союз» дозволило зменшити витрати дизельного пального на 1 га з 93 кг/га 1997 році до 25 кг/га у 2012 році. При цьому значно скоротився парк машин та знарядь, знизилась потенційна забур'яненість полів на 27%, майже у 4 рази зменшились витрати пально-мастильних матеріалів.

Впровадження ресурсозберігаючої технології та оптимізація виробничих процесів окупає інвестиції на нову техніку, а її ресурсу вистачає на 10 років. При цьому рівень рентабельності в господарстві досягає 100-110 % [4].

В Україні, як ні в жодній іншій країні світу, сприятливі умови для біологічних технологій. Це, насамперед, висока природна родючість ґрунту, яка дозволяє зняти питання забезпечення елементами живлення рослин та проблему мінеральних добрив.

Застосування мінеральних добрив, пестицидів призводить до негативних наслідків не лише економічного, а й екологічного характеру. Багато країн відмовились від мінеральних добрив, пестицидів (США, Данія, Швеція, Франція). Переваги надають екологічним технологіям.

У нас ще майже не використовуються рослинні рештки для поповнення

органічної речовини в ґрунті. Все перетворюється в корми, причому неякісні, або що ще гірше і страшніше - спалюється. Солома зернових, кукурудзиння (кукурудза на зерно), стебла соняшнику, ріпаку, гичка, цукрових буряків вся інша побічна продукція повинна повертатись назад в ґрунт. 3-4 тонни соломи рівнозначні внесенню 9 тонн на гектар доброго гною. За даними Інституту землеробства, гичка кормових буряків, залишена в полі, формувала приріст зерна ячменю 9 центнерів на гектар.

Післязбиральні рештки, подрібнені комбайнами і рівномірно розкидані по полю, зменшують поверхневий стік, гасять кінетичну енергію дощових крапель, прискорюють інфільтрацію вологи в ґрунт і сприяють нагромадженню більших запасів вологи. Вони поглинають залишковий, недовикористаний азот для формування врожаю, тим самим запобігають його втратам і забрудненню ґрунтових вод, а потім, розкладаючись, віддають наступній вирощуваній культурі. Залишення післязбиральних решток на добриво вигідне економічно. Зменшуються затрати на скиртування, перевезення, тим більше, що такі «корми» ніколи не забезпечать прибутковості у тваринництві.

Основою біологізації має стати придисковування рослинних решток і висів швидкорослих культур на зелені добрива і їх сумісне використання.

У науковій літературі поширена думка, що при відмові від хімізації сільськогосподарського виробництва відбувається зниження врожайності культур на 30 – 40 %. Досвід ПП «Агроеклогія» Шишацького району Полтавської області переконує, що із застосуванням органічного землеробства можна не лише утримати врожайність на попередньому рівні, а й підвищити її [3].

До найбільш перспективних та ефективних належить система точного землеробства, що передбачає диференційований, локально-дозований обробіток ґрунту і вирощування рослин на конкретних ділянках поля.

Для цього необхідно створити систему технічних засобів, здатних по ходу руху машинно-тракторного агрегату реагувати на зміни характеристик окремих ділянок поля і відповідно автоматично змінювати режими виконання технологічних операцій.

Система точного землеробства пред'являє складні вимоги до машин і технологічних процесів - забезпечує адаптованість не лише в системі "людина, машина - ґрунт, рослина", але й елементів складної динамічної системи довкілля та взаємодії цих складових з метою досягнення ефективності, ресурсозбереження та екологічної безпеки. Таку суперсучасну техніку вже розробляють провідні науково-дослідні та конструкторські організації України.

Формування оптимальних технологічних комплексів забезпечує своєчасне та якісне виконання робіт. Технологічні комплекси (машинно-тракторні парки) повинні бути сконцентровані, як правило, у великих, економічно міцних сільськогосподарських підприємствах, при створенні регіональних комерційних станцій по обслуговуванню сільськогосподарських товаровиробників, у тому числі технікою спеціального призначення.

Ефективність різних технологій та комплексу машин має тісний взаємозв’язок з розробкою та впровадженням технологічних карт. Їх використання сприятиме оптимізації машинно-тракторного парку шляхом обчислення технологічної потреби залежно від структури посівних площ.

Оптимізація МТП дасть змогу зменшити витрати на придбання технічних засобів у межах 18 – 20 % порівняно з тим, що маємо нині. Крім того, сприятиме зниженню собівартості продукції рослинництва на 15 – 20 % [1].

Досвід підприємств, які ефективно господарюють, свідчить про те, що в оглядовому майбутньому прибутково працюватимуть лише ті підприємства, які здійснюватимуть виробництво на основі раціональних техніко-технологічних систем.

Висновки. Пріоритетними напрямами ефективного оновлення розвитку техніко-технологічних систем є впровадження персоніфікованих ресурсозберігаючих та екологоохоронних технологій. При цьому важлива роль відводиться біологічним ґрунтозахисним технологіям.

Список використаних джерел:

1. Кононенко М.П. Техніко-технологічні напрями підвищення ефективності виробництва продукції рослинництва / Економіка АПК, 2008, №8.
2. Основні шляхи досягнення конкурентноздатності реформованих аграрних підприємств (наукові та практичні рекомендації) / [Томін Е. Ф., Мельник С. І., Данченко В.Г. та ін.]; За ред. В. М. Писаренка. – Полтава: «Терра», 2001. – 138 с.
3. Органічне землеробство: з досвіду ПП «Агроекологія» Шишацького ройону Полтавської області. Практичні рекомендації / Антонець С.С., Писаренко В.М. [та ін.].- Полтава: РВВ ПДАА, 2010. – 200с.
4. Тютюнник М. Г. Системи технологій : [навч. посіб.] / М. Г. Тютюнник. – Полтава, 2006.

Рецензент – д.е.н., доцент Писаренко В.В.

УДК 631.15/16 (477.73)

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Федірець О.В. к.е.н., доцент; Касян А.О., викладач
Полтавська державна аграрна академія

У статті висвітлено основні засади стратегічного управління в аграрних підприємствах, визначено основні напрямки розробки стратегії розвитку сільськогосподарського виробництва в сучасних умовах.

The article deals with the basic principles of strategic management of agricultural enterprises, the main directions of development strategy of agricultural production in the modern world.

Постановка проблеми. Розвиток ринкових відносин у суспільстві зумовлює нові принципи управління аграрним виробництвом. Умови ринку позбавляють керівника підприємства привілеїв стратегічної безвідповідальності за свої дії. Він повинен самостійно приймати вирішальні, довготермінові стратегічні рішення, враховуючи економічну ситуацію, законодавчі та нормативні акти, що обумовлюють правила ведення виробничої діяльності, а також кон'юнктуру ринку.

Виходячи з сучасної теорії та практики менеджменту, стратегічне управління є найбільш ефективним способом управління за умов динамічного та непередбачуваного зовнішнього середовища, у якому на даний момент знаходяться виробники сільськогосподарської продукції.